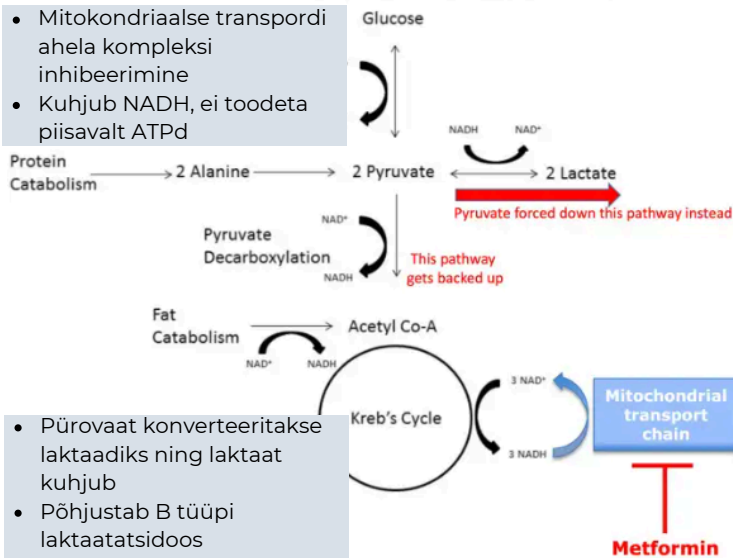

METFORMIINI MÜRGISTUS

Metabolic derangements induced by metformin

- Mitokondriaalse transpordi ahela kompleksi inhibeerimine
- Kuhjub NADH, ei toodeta piisavalt ATPd

- Pürovaat konverteeritakse laktaadiks ning laktaat kuhjub
- Põhjustab B tüüpi laktaatatsidoosi

Toime saabub 1-3h, imendumine võib jätkuda 6-8h
Bioaadavus 55%, jaotuvus ruumala 1-5l/kg
Eritub neerude kaudu 90% muutumatul kujul
Poolväärtusaeg 4-8h, termin 20h

Suukaudne doos 500-2000mg/p

Terapeutiline kontsentratsioon 0,5-3 mg/l

Täpne toksiline annus pole teada, kuid sümp tekitab

Toksiline doos >5g (täis.)

100mg/kg (lastel)

Toksiline kontsentratsioon 20-50mg/l

Letaalne >50 mg/L

Laktaat-atsidoosi välja kujunemine tahtliku üledoosi korral võtab aega mitu tundi, seetõttu peaks patsiente jälgima **vähemalt 6-8h**.

KÄSITLUS

AKTIIVSÜSI- kui manustamisest on möödas <1h Annus **täiskasvanud 1g/kg (25-100g), lapsed 0.5-1.0 g/kg**

HÜPOTENSIOON- infusiooni boolused Ringer, eesmärk euvoleemia. NaCl 0,9% mitte kasutada
Vaj alusta vasopressoorse toetusega.

HÜPOGLÜKEEMIA- korrigeeri 0,5-1g/kg (5-10 ml/kg 10% Glükoos)

RESPIRATOORNE TOETUS- suurenenud hingamistöö leevendamiseks HFNC pealevooluga 50-60l /min, FiO2 30%.

HEMODIALÜÜS-

näidustatud **laktaat >20 mmol/l, pH ≤7.0** ning standard raviga seisund ei parane 2-4h jooksul
HD soovitatud **laktaat >15- 20 mmol/l ning pH ≤7.0-7.1**

Seisundid, mis langetavad HDga alustamise läve

- Šokk, ebastabiilse hemodünaamikaga
- Neerufunktsiooni langus Krea > 200mcg/l (täiskasvanutel) > 150mcg/l (eakatel), kaks korda ülemine normi piir (lastel), oliguuria, anuuria.
- Maksapuudulikkus (INR>1.5) ja entsefalopaatia?
- Teadvushäire

Hemodialüüsi võib lõpetada kui laktaat on <3 mmol/L ning pH is >7.35.

MILA metformin-induced lactic acidosis

Akuutne üledoos nt >20g, kons. >5mg/l, neerfun. norm
Subakuutne - ägeda NP tõttu eGFR<30ml/min
Halva prognoosi näitajad akuutse mürgistusega
pH <6,9, laktaat > 15, pikenenud INR.
Laktaadi tase ning pH ei oma prog. väärtust pikaajalise tarvitamise korral.

MALA metformin-associated lactic acidosis

Metformiin võimendab laktaatatsidoosi.

laktaat > 5mmol/l, pH < 7,35 ning metformiini tarvitamine anamneesis.

Riskifaktorid- neerupuudulikkus (eGFR< 30), maksapuudulikkus, äge südamepuudulikkus, alkoholi kuritarvitamine, sepsis, krooniline hüpoksiline seisund, sakk sõltumata geneesist, kõrge iga ning dehüdratsioon.

MALA esinemissagedus 3-9/ 100 000 kohta aastas, surevus 30-50%.

MULA metformin-unrelated lactic acidosis

SÜMPTOMID

- liveldus
- Oksendamine
- Kõhulahtisus
- Ülakõhuvalu
- Teadvushäire (k.a. deliirium).

Elulised näitajad:

- Tahhükardia
- Tahhüpnöe
- Hüpotermia
- Hüpotensioon
- Hüpoglükeemia pigem harva

LABOR

- Veresuhkur- koheselt määrata
- Arteriaalne või venoosne astrup (anion gap, BE, HCO₃, laktaat, COHb)
- Kliiniline veri, põletikumarkerid
- Elektrolüüdid Na, K, Ca, Mg, Phos
- Hüübimine
- Maksanäitajad, neerufun
- Fertiilses eas naistel ka hcg
- Ketokehade (DKA kahtlusel)

TAHTLIKU ÜLEDOOSI kahtlusel kontsent.

paratsetamool, salitsülaadid, metformiin (kui võimalik), seerumi osmolaarsust, toksilised alkoholid (propüleenglükool, metanool)

NaHCO₃- rutiinselt ei soovitata

Võib manustada kui **pH < 7.0, BE < 5mmol/l** ning hemodialüüsi rakendamine viibib.
Eesmärk- pH >7.1 ning > 7.3 (ägeda NP korral).

Vastuolulised ravivõet

- glükoosi-insuliini ja kaaliumi manustamine
- metüleensinine -dekompeenseerunud patsient vasopleegilises šokis, vasopressoorsele ravile refraktaarne.

Metüleensinise manustamine on **1-2mg/kg iv 30 min ning säilitusdoos 0,25mg/kg/h iv**

Neid kasutada ainult juhul kui eelnev ravi pole efekti omanud